

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky **JUDr. Z. L.**, proti odporcom **1/ MUDr. J. L., 2/ S.**, o **určenie, že záložné právo nevzniklo a iné**, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp.zn. 12 C 26/2008, o dovolaní navrhovateľky proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 29. apríla 2011, sp.zn. 5 Co 170/2011, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie navrhovateľky **o d m i e t a .**

Odporcom 1/, 2/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava I uznesením zo 17. januára 2011, č.k. 12 C 26/2008-93 nepriznal navrhovateľke oslobodenie od súdnych poplatkov. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že navrhovateľka napriek výzve súdu zo dňa 6. augusta 2010 nepredložila súdu žiadne požadované doklady a teda nepreukázala existenciu takých majetkových pomerov, ktoré by priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov odôvodňovali.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie navrhovateľky uznesením z 29. apríla 2011, sp.zn. 5 Co 170/2011 napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne v zmysle § 219 O.s.p. potvrdil. V celom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi prvostupňového súdu. Mal za to, že nie je úlohou súdu zhromažďovať podklady z rôznych spisov s cieľom zistenia majetkových pomerov účastníka, súd prvého stupňa poskytol navrhovateľke dostatok času na predloženie podkladov k jej návrhu, zo strany súdu došlo aj k predĺženiu desaťdňovej sudcovskej lehoty určenej vo výzve súdu zo 6. augusta 2010 v reakcii na žiadosť navrhovateľky z 21. septembra 2010, oznámením z 29. októbra 2010

o ďalších 10 dní, s ktorou sa navrhovateľka (oznámenie o predĺžení lehoty v zmysle § 55 vety druhej O.s.p. jej bolo doručené dňa 8. decembra 2010 v zmysle § 47 ods. 2 poslednej vety O.s.p.) musela oboznámiť najneskôr pri nahliadnutí do spisu dňa 21. decembra 2010, napriek tomu súd prvého stupňa rozhodol až 17. januára 2011 a navrhovateľka nepredložila ani odvolaciemu súdu žiadne relevantné dôkazy, ktoré by preukázali pravdivosť jej tvrdení o jej situácii a pomeroch.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie navrhovateľka, ktorá navrhla uznesenie odvolacieho súdu zrušiť. Dovolanie odôvodnila dovolacím dôvodom podľa § 241 ods. 2 písm. b/, c/ O.s.p. (konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci). Mala za to, že jej majetkové pomery odôvodňujú oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, i z dôvodov hodných osobitného zreteľa, pre objektívne atypické okolnosti daného prípadu a skutočnosť, že nepredložila požadované listinné dôkazy o majetku neznamená nesplnenie jedného zo základných predpokladov pre priznanie tohto oslobodenia. Nesúhlasila s právnym názorom súdov, že nie je ich úlohou zhromažďovať podklady zo spisov s cieľom zistenia majetkových pomerov účastníka, najmä ak boli o to požiadané v zmysle § 79 ods. 2 O.s.p. z objektívnych príčin. Taktiež namietala porušenie ustanovení o dokazovaní, ku ktorému podľa jej názoru došlo tým, že súd vôbec nezisťoval všetky súvisiace skutočnosti rozhodujúce pre posúdenie oslobodenia od súdnych poplatkov, aj napriek tomu, že boli tvrdené a na ich preukázanie boli navrhnuté dôkazy a nevykonal všetky navrhnuté dôkazy. V dôvodoch dovolania rozoberala skutkový a právny stav veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), s právnickým vzdelaním (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.), a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, voči ktorému takýto opravný prostriedok nie je prípustný.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. V zmysle ustanovenia § 239 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, vydanému v tejto procesnej forme, je

prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.) alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ veta prvá O.s.p.). Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky. Keďže rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré je napadnuté dovolaním, nevykazuje znaky niektorého z týchto uznesení, nemožno prípustnosť dovolania navrhovateľky vyvodiť z ustanovenia § 239 ods. 1 a 2 O.s.p.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1, veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti uzneseniu podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Existenciu žiadnej podmienky prípustnosti dovolania uvedenej v tomto zákonom ustanovení odvolací súd nezistil.

Pri posudzovaní dovolania navrhovateľky podľa obsahu je zrejmé, že podstatnou je v ňom námietka navrhovateľky, že odvolací súd nesprávne posúdil zistený skutkový stav a pri aplikácii ustanovenia § 138 ods. 1 O.s.p. dospel k nesprávnemu záveru o nesplnení podmienok pre oslobodenie od súdneho poplatku. Dovolateľka teda namietala, že týmto dovolaním napadnuté uznesenie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením vecí je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Nesprávne právne posúdenie vecí je relevantný dovolací dôvod (možno ním odôvodniť procesne prípustné dovolanie), nesprávnosť právneho posúdenia ale nezakladá žiadnu z väd v zmysle § 237 O.s.p. Treba dodať, že pre vyhoviecie návrhu účastníka na oslobodenie od súdneho poplatku (a pre vyhoviecie jeho návrhu na ustanovenie zástupcu z radov advokátov) je v zmysle § 138 ods. 1 O.s.p. potrebné, aby súčasne boli splnené dve podmienky, a to že: 1/ oslobodenie je odôvodnené pomermi žiadateľa a 2/ nejde o prípad svojvoľného alebo zrejme bezúspešného uplatňovania alebo bránenia práva. Ak z týchto podmienok nie je splnená čo i len jedna, nemožno žiadosti vyhovieť. V danom prípade odvolací súd nevyhoviel žiadosti dovolateľky z dôvodu nesplnenia prvej podmienky, keď dospel k záveru, že navrhovateľka nepreukázala existenciu takých majetkových pomerov, ktoré by priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov odôvodňovali. Dovolateľkou uvádzané skutkové okolnosti teda v ničom nepotvrdzujú, že by procesným postupom odvolacieho súdu bola znemožnená realizácia niektorého z jej procesných oprávnení.

Dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že o oslobodenie od súdneho poplatku žiadajúci účastník konania, pokiaľ sleduje dosiahnutie úspechu svojej žiadosti, musí súdu vierohodným spôsobom preukázať svoje pomery rozhodujúce pre posúdenie opodstatnenosti jeho žiadosti (splniť si povinnosť tvrdenia a preukázania svojich nepriaznivých pomerov).

Navrhovateľka mala procesnú možnosť, aby doložila podanú žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov a preukázala, že jej pomery odôvodňujú priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Je pritom na účastníkovi – žiadateľovi o oslobodenie od súdnych poplatkov doložiť ako konkrétne pokrýva svoje životné potreby a že tieto jeho pomery oslobodenie od súdneho poplatku opodstatňujú. Súd (spravidla) nie je nijako bližšie informovaný o osobných a majetkových pomeroch žiadateľa. Je to žiadateľ, ktorý o svojich pomeroch má súd informovať (povinnosť tvrdenia) a predložiť dostatočné doklady, resp. označiť dôkazy, že jeho pomery oslobodenie od súdnych poplatkov opodstatňujú (dôkazná

povinnosť); súd iba posúdi, či doklady (dôkazy) sú úplné (z hľadiska objasnenia pomerov žiadateľa), či v tomto smere nevyvolávajú pochybnosť a pod. V tomto smere žiadateľ má teda nielen povinnosť tvrdenia, ale i dôkaznú povinnosť – predložiť dostatočné doklady, resp. označiť dôkazy, že jeho pomery oslobodenie od súdneho poplatku opodstatňujú. Navrhovateľka bola opakovane vyzvaná súdom prvého stupňa na predloženie požadovaných dokladov na preukázanie svojich osobných, majetkových a zárobkových pomerov, napriek tomu však tieto doklady ani do rozhodnutia dovolacieho súdu nepredložila. Dovolací súd tiež uvádza, že dôvodom pre oslobodenie navrhovateľky od súdnych poplatkov nie je to, že v inom súdnom konaní, v ktorom sa domáha svojich majetkových práv, predložila listinné dôkazy o svojich nulových majetkových pomeroch.

Skutočnosť, že by konanie bolo postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, môže byť len odôvodnením dovolania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. v prípade, ak je dovolanie prípustné, a nie dôvodom jeho prípustnosti podľa § 236 a nasl. O.s.p.

Keďže v danom prípade dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu nie je podľa § 239 O.s.p. prípustné a vady uvedené v § 237 O.s.p. neboli zistené, Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky nezostalo iné ako dovolanie navrhovateľky ako neprípustné podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. odmietnuť. S poukazom na právnu úpravu dovolacieho konania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti a navrhovateľkou namietané skutočnosti ohľadom výnimočnosti okolností vo vzťahu k odporcovi môžu byť len obsahom dokazovania súdmi nižších stupňov v konaní vo veci samej.

V dovolacom konaní úspešným odporcom 1/, 2/ vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti navrhovateľke, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky im však žiadne trovy dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že nepodali návrh na ich priznanie.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 21. septembra 2011

JUDr. Soňa Mesiarkinová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová